

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

חג הסוכות

(חלק כד)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע חג הסוכות, יא"יז תשרי, ה'תשפ"ה (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2024
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

חג הסוכות

246

תנאים⁶ בזמן התחלת ניסוך המים: לחד מאן דאמר תחילת ניסוך המים היתה ביום השני דחג הסוכות (בשחרית), ולפי זה, שאיבת המים בפעם הראשונה היתה בלילה השני, לאחר זמן נטילת ד' מינים שהי' ביום הראשון; אבל ההלכה היא כדעה השני⁷ שניסוך המים כל שבעה⁸ (גם ביום הראשון), ונמצא ששאיבת המים (שקודם הניסוך הראשון) היתה בלילה⁹ הראשון של חג – לפני נטילת ד' מינים, שמצותה ביום¹⁰.

ב. כלל הוא בתורה „אלו ואלו דברי אלקים חיים”¹¹. ומזה מובן, שברוחניות

א. בענין השמחה שבחג הסוכות מצינו, שנוסף לחיוב השמחה מצד היותו יום טוב¹ (יום טוב בכלל, וזמן שמחתנו במיוחד) – יש גם סוגי שמחה הקשורים לפעולות מסוימות הנעשות בחג הסוכות:

השמחה השייכת למצות נטילת ד' מינים בחג זה, כמ”ש² „ולקחתם לכם ביום הראשון גו’ ושמחתם לפני ה’ אלקיכם שבעת ימים” – שמחת לולב³; והשמחה הקשורה עם ניסוך המים, שכן שאיבת המים (שהיו מנסכים בסוכות על גבי המזבח, והיו שואבים אותם בלילה שלפני הניסוך) היתה בשמחה⁴ – „ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה”⁵.

מהו סדר ב' שמחות אלו, ואיזו מהן קודמת – הדבר קשור ותלוי במחלוקת

(6) תענית ג, א (ובפרש”י ד”ה אלא ר’ יהושע היא). ולדעת ר”ע שם מתחיל ניסוך המים ביום ו' דסוכות. ואכ”מ.

(7) רמב”ם הל’ תמידין ומוספין פ”י ה”ו. תענית שם.

(9) ראה תוד”ה קרא (סוכה נא, ב). – ובכל אופן השמחה הקשורה עם השאיבה התחילה בלילה (ראה משנה סוכה שם). ולהעיר מירושלמי סוכה (פ”ד ה”ו) שגם הניסוך כשר בדיעבד בלילה (גם בליל ראשון). וראה בארוכה לקו”ש ח”ב ע’ 425 ואילך.

(10) סוכה מג, א. רמב”ם הל’ לולב פ”ו ה”י. – בלקו”ש שם שמחת לולב מתחילה בלילה משקידש היום (ע”פ פרש”י סוכה לג, ב ד”ה ה”ג דאז „מטא זמן מצוה”). אבל מובן שעיקר שמחת לולב הוא בזמן קיום המצוה שהוא ביום דוקא.

(11) עירובין יג, ב. וש”נ.

(1) כולל חוה”מ (ראה שו”ע אדה”ז חאו”ח סתקכ”ט ס”ו. מ”מ בשו”ע שלו שם ר”ס רמ”ב).

(2) אמור כג, מ. ולהעיר, שהרמב”ם (הל’ לולב פ”ח ה”ב) מביא פסוק זה לענין „שמחה יתירה” שבחג הסוכות. וראה בארוכה לקו”ש ח”ז ע’ 267 ואילך. ואכ”מ.

(3) ראה ירושלמי ר”ה פ”ד ה”ג. סוכה פ”ג ה”א. פרש”י סוכה מג, ב ד”ה לולב. ולהעיר מלשון הרמב”ם בספר המצות (מ”ע קסט): „ולשמוח”.

(4) סוכה מה, ב וברש”י שם ד”ה מנה”מ (ושם ע”א ד”ה תקעו). (אבל ראה תוד”ה מנה”מ שם. וראה רשב”א שם. ואכ”מ).

(5) ישע”י יב, ג.

(* ראה שד”ח כללי הפוסקים סימן ח’ אות ג. (כךך ט א’תתי, א) אם פירוש זה הוא לרש”י.

במקדש) יכולה להיות לאמיתתה רק במוצאי יום טוב הראשון ולאחריו.

ג. ויובן בהקדים ביאור השייכות (בפנימיות הענינים) דניסוך המים לחג הסוכות (דוקא):

א' החילוקים¹⁸ שבין שמחת ניסוך היין (דאין אומרים שירה אלא על היין¹⁹) ובין השמחה דניסוך המים הוא:

השמחה דניסוך היין יש לה קשר גם לטבע האדם, בדוגמת השמחה הבאה מיין סתם, מפני שהיין בטבעו הוא דבר המשמח²⁰. כלומר: אע"פ שבניסוך היין היתה זו שמחה קדושה, בקשר לעבודת המקדש, מכל מקום יש לה שייכות לטבע האדם.

[וע"ד מצות שמחת יו"ט, שצריכה להתקיים ביין כפשוטו – „אין שמחה אלא ביין“ – ומובן ששתיית היין של איש ישראל אינה לשם תאוה ח"ו, כי אם לשם קיום המצוה; וממילא, גם השמחה הבאה כתוצאה מזה אינה מצד היין עצמו (כמו אצל אינו-יהודי), אלא מצד המצוה שבזה, שמחה של מצוה, ויתירה מזו – שתיית היין היא המצוה.

ישראל הם „גוי אחד בארץ“, היינו שגם מצד הגוף הגשמי (ארץ) הרי הם „גוי אחד“ ו„גוי קדוש“, ומזה מובן, שגם השמחה שגוף ישראל מרגיש במצב זה – מקורה באמת מהקדושה והמצוה שביין.

18) ראה בכ"ז לקו"ת דרושים לסוכות ד"ה ושבתם הב' (עט, ד ואילך). סידור ד"ה הנ"ל (רסח, א ואילך). המשך וככה תרל"ז פצ"ז ואילך. ד"ה ושבתם תרס"ט, ועוד. וראה גם לקו"ש ח"ב ע' 420 ואילך.

19) ברכות לה, א. וש"נ.

20) ראה מנחות כ, א ובפרש"י ד"ה אדרבה.

יש מקום לב' הדעות – גם לדעה ששאיבת המים החלה בליל ב' של החג.

יתירה מזו: גם לפי ההלכה, ששאיבת המים התקיימה גם בליל ראשון של חג, הרי (שלימות) השמחה דשמחת בית השואבה, ה"שמחה יתירה"¹², שנפעלה ע"י החליל (וכלי השיר), התחילה רק במוצאי יו"ט הראשון¹³.

ואע"פ שלכאורה הרי זה מפני סיבת צדדית, אר"י הוא דרביע עלי¹⁴, ש"החליל" . אינו דוחה את השבת ולא את היום טוב¹⁵

– דמהאי טעמא הנה בזמן הזה, כשממחת בית השואבה אינה קשורה עם „חליל“ – י"ל (כמו שנתבאר כמה פעמים) ש„קלקלתנו זוהי תקנתנו"¹⁶, ושמחת בית השואבה מתחילה בכמה ענינים בתוקף גדול כבר מהלילה הראשון של סוכות¹⁷ –

אעפ"כ, מאחר שכל ענין בתורה הוא בדיוק, מובן שזה שה"שמחה יתירה" (במקדש) התחילה בפועל „במוצאי יו"ט הראשון“, הרי זה מפני שכך מתאים יותר לתוכן שמחה זו, היינו, שה"שמחה יתירה" (כפי שהיתה

12) סוכה נ, ב (לפי גירסת רש"י שם ד"ה דברי הכל. תוס' שם סע"א ד"ה שאינו דוחה. דק"ס שם). רמב"ם שבהערה 2.

13) ראה רמב"ם שם: ומתחילין לשמח

ממוצאי יו"ט הראשון כו'.

14) ע"ד עירובין עה, ב.

15) סוכה ריש פרק ה' (ג, א).

16) ע"ד שבת פ, ב (ועוד): קילקולו זהו תיקוננו.

17) ועד"ז קודם הגזירה דשבות דחליל ביו"ט (שרוב) הגזירות היו בבית שני – לקו"ת ר"ה נז,

ג. ואכ"מ. וראה לקמן הערה 43.

ענינה – שמחה של מצוה הבאה ע"י התבוננות בשכל: כאשר יהודי מתבונן בגודל הזכות בכך שהקב"ה נתן לו את האפשרות לקיים מצוה, ובגודל העילוי שנפעל ע"י המצוות שמקיים (שע"י המצוה נעשה הוא בצוותא עם הקב"ה ודבוק בו) – הרי זה מעורר אצלו שמחה גדולה.

אבל מאחר ששמחה זו קשורה עם שכל והתבוננות, הרי היא באופן כזה, שמורגשת בה, נוסף על המצוה, גם מציאותו של האדם המקיים את המצוה (בדוגמת השמחה הבאה משתיית יין, כנ"ל).

ומאחר שהשמחה היא „מורכבת בהשגה“, הרי היא גם „מוגבלת לפי אופן ההשגה“²⁵.

משא"כ השמחה שבניסוך המים היא דוגמא לשמחה של מצוה שלמעלה משכל והתבוננות: כאשר יהודי עומד בתנועה של מסירות נפש, שמוסר את עצמו לגמרי להקב"ה, אין הוא נזקק להסברה בשכל (אודות גודל העילוי של המצוות); מיד בשמעו שזהו ציווי של הקב"ה („וציונו“), מעורר הדבר אצלו שמחה גדולה.

ושמחה זו היא „שמחה אמיתית“, שאין לה שום הגבלה (להיותה „מגיע בעצם הנפש למעלה מהכחות הגלויים“²⁵), ולכן דוקא אודות שמחה זו (דניסוך המים) אמרו חז"ל²⁶ „מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו“.

ואעפ"כ, מאחר שהשמחה קשורה עם יין דוקא („אין שמחה אלא בייין“²¹), והטעם בפשט התורה הוא, כי היין בטבעו מעורר שמחה²², מובן, שהשמחה שמצד המצוה יש לה שייכות לטבע ומציאות העולם (טבע היין²³).

משא"כ השמחה הקשורה עם ניסוך המים ע"ג המזבח – והמים בטבעם אינם דבר המשמח – מורה, שהשמחה שבשאיבת המים אין לה שייכות לעניני הטבע, והיא באה אך ורק מצד ציווי הקב"ה „ושאבתם מים בששון“.

וזהו המעלה שבניסוך המים על פני ניסוך היין: בניסוך היין, כיון שהשמחה יש לה אחיזה בטבע הבריאה, הרי היא מדודה ומוגבלת לפי ההגבלות של טבע הבריאה; משא"כ בניסוך המים, כיון שהשמחה באה כולה מצד ציווי הקב"ה, שהוא אין-סוף, הרי גם השמחה היא למעלה ממדידה והגבלה.

ד. מבואר וידוע שבכל אחד ואחד מישראל ישנו „מזבח רוחני“²⁴. ולפי זה מובן שב' אופני השמחה דניסוך היין וניסוך המים על גבי המזבח, ישנם ג"כ בעבודה הרוחנית של כל אחד מישראל:

השמחה דניסוך היין בעבודת האדם

(21) פסחים קט, א. וראה שו"ע אדה"ז חאו"ח סתקב"ט ס"ז.

(22) ראה חינוך מצוה לא – לענין קידוש דשבת.

(23) ראה סידור קלז, ד. ובכ"מ.

(24) ראה לקו"ת דרושים לסוכות ד"ה ושבתם הא' (עח ריש ע"ד). סהמ"צ להצ"צ מצות בנין מקדש פ"ב. ובכ"מ. ולהעיר מתורת העולה לרמ"א ח"א פכ"ד.

(25) ראה ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' 48-49 (סה"מ תרנ"ז ע' רכב"ג).

(26) סוכה נא, א (במשנה).

ה. וזוהי גם השייכות הכללית דשמחת בית השואבה לחג הסוכות:

השמחה דסוכות, זמן שמחתנו, באה מן העבודה והענינים שנפעלו בראש השנה ובעשרת ימי תשובה ובפרט ביום הכפורים. וכידוע²⁷, שסכך הסוכה (שמקורו מענני הכבוד²⁸) נמשך מהתשובה ומענן הקטורת דיום הכפורים.

העבודה דיום הכיפורים – „אחת בשנה” – היא מצד היחידה שבנפש²⁹, ההתקשרות של עצם הנשמה עם עצמותו ית', „יחידה ליחדך”³⁰; והחידוש דסוכות הוא, שאותה ההתקשרות להקב"ה נמשכת בגלוי עד שהיא מקיפה את האדם כולו ובכל עניניו.

ודבר זה בא לידי ביטוי גם במצות סוכה כפשוטה, „בסוכות תשבו שבעת ימים”³¹ – תשבו כעין תדורו³²: כל הענינים שעושה האדם בביתו (אכילה שתי" וכו') מוקפים ונכללים במצות הסוכה [שזהו ההוספה והמעלה שבסוכה לגבי טלית: הטלית מכסה את האדם ראשו ורובו, ואילו הסוכה מקיפה גם את כל עניני האדם, ללא כל הגבלות].

(27) ראה עטרת ראש שער יוהכ"פ לו, סע"א ואילך. אוה"ת סוכות ע' איתשכב ואילך. המשך וככה הנ"ל פפ"ד. ד"ה והוא כחתן תרנ"ז פי"א ואילך. ד"ה בסוכות תשבו תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' רמז"ח). ועוד.

(28) סוכה יא, סע"ב. שו"ע או"ח סי' תרכה ודאדה"ז שם.

(29) ראה תוד"ה עד אחת – מנחות יח, א.

(30) ראה בכ"ז לקו"ש ח"ד ע' 1151 ואילך.

(31) אמור כג, מב.

(32) סוכה כח, ב.

ולכן חג הסוכות הוא זמן ניסוך המים ושמחת בית השואבה, שהיא שמחה שלמעלה מטעם ודעת, כנ"ל, כי חג הסוכות מעורר את השמחה שלמעלה ממדידה והגבלה.

ו. ידוע³³ שמצות הלולב אינה מצוה בפני עצמה בתוכנה, ורק שזמנה הוא בז' ימי הסוכות, אלא יש לה שייכות למצות סוכה והיא באה בהמשך אל"י [כמובן גם מן הדין³⁴ ש„מצות נטילתו (דלולב) בסוכה הוא מצוה מן המוכרח“]:

הסוכה מכילה בתוכה את האדם על כל עניניו באופן של (בלשון החסידות) „מקיף” מבחוץ, והחידוש שבמצות נטילת ד' מינים הוא – „ולקחתם לכם”, לקחת וליטול את ה„מקיף” של הסוכה „לכם”, שיהי' שלכם, היינו שיומשך בפנימיות.

[וזהו הטעם שבנטילת ד' מינים צריך שיגיעו אל הלב³⁵, כדי שעניניהם יומשכו גם בתוך (הרגש) הלב, והלבא פליג לכל שייפין³⁶ – בכל (הכחות שבכל) האברים, כולל השכל שבראש].

ודוקא עי"ז ענין הסוכות (גילוי המקיף) הוא בשלימות: אף שהעבודה שמצד הכחות הפנימיים היא במדידה והגבלה, ולכן נדרשת העבודה דמסירת נפש שלמעלה ממדידת השכל (כנ"ל

(33) ראה סידור רסג, סע"ג ואילך. המשך וככה שם. תרס"ו ע' לב. ובכ"מ. הביאור ע"פ נגלה – ראה לקו"ש חכ"ב ע' 124 ואילך.

(34) „דיני הלולב” בסידור אדמו"ר הזקן (לפני הלל). וראה הנסמן בלקו"ש שם הערות 19-21 ובשוה"ג.

(35) „דיני הלולב” שם.

(36) ראה חז"ג קסא, ב. רכא, ב.

שמחה אמיתית היא כאשר אין לה כל הגבלות – הרי שלימות השמחה מענין שלמעלה מהשגת השכל של האדם היא, כאשר ענין זה מושג לא רק בבחינת מקיף בלבד, אלא הוא נמשך ובא בפנימיות דוקא.

ובזה מובן הטעם ששמחת שאיבת המים (שתוכנה כתוכן השמחה הבאה מענין הסוכה, כנ"ל ס"ה) מתחילה (בליל השני של סוכות, היינו) לאחר עבודת, ולקחתם לכם ביום הראשון – כי לאחר זה שפועל האדם, ביום הראשון ע"י ד' המינים, שהמקיף של הסוכה נמשך, "לכם", בפנימיות, אזי מתקיים בו (בליל ב' דסוכות) ושאבתם מים בששון (שלמעלה מהשכל), שהעבודה דמסירת־נפש שלמעלה מהשכל חודרת בתוך כל כחותיו הפנימיים ומעוררת שמחה אמיתית וגלוי'.

ה. ואעפ"כ ההלכה היא, שגם ביום הראשון דסוכות הי' ניסוך המים, וממילא התקיימה קודם לזה שאיבת המים⁴⁰, וכיון דבעינן, ושאבתם מים בששון, מובן שגם שאיבה זו היתה בשמחה (המותרת⁴¹).

במעלת ניסוך המים לגבי ניסוך היין) – מכל מקום שלימות העבודה דמסירת־נפש היא כאשר הביטול והמסירת־נפש חודרים אל תוך הכחות הפנימיים, השכל והמדות, כך שענין המסירת־נפש מתחייב גם מצדם; כי (א) דוקא עי"ז נקלטת התנועה דמסירת־נפש באדם בפנימיותו, וממילא יש לה קיום; וכן (ב) זוהי ראייה להעדר ההגבלה של הביטול והמסירת־נפש, שאין שום מקום בנפש שלא הגיעו אליו ופעלו בתוכו³⁷.

ז. ע"פ כל הנ"ל יובן גם הטעם הפנימי של הדעה ששאיבת המים (ביחד עם שמחת בית השואבה) מתחילה (בלילה השני של סוכות), לאחר נטילת ד' מינים³⁸:

כשם ששלימות העבודה דמסירת־נפש בכלל נפעלת עי"ז שהתנועה דמסירת־נפש נמשכת וחודרת אל תוך הכחות הפנימיים, כן הוא – ועל אחת כמה וכמה – בנוגע לשמחה שצריכה לבוא ע"י עבודה זו, דמאחר אשר (א) התעוררות השמחה היא דוקא מדבר המורגש בגלוי³⁹ וכן (ב)

(37) ראה בכ"ז גם לקו"ש ח"ח ע' 131 ואילך. ועוד.

(38) ראה גם המשך וככה שנסמן לעיל הערה 18. – ולהעיר דמבאר שם הדיעה דניסוך המים התחיל מיום שני, דלא כהלכתא [ובלקו"ת] שהובא בהערה הנ"ל: ניסוך המים ע"ג המזבח כל שבעת ימי החג]. ויש כזה בכ"מ בדא"ח (ראה לקו"ת נצבים (מה, סע"א) בענין שופר של ר"ה יעל פשוט. לקוטי לוי"צ אגרות ע' שה. ועוד), שהרי אלו ואלו דא"ח.

(39) כ"ה בכ"מ, ובהמשך שמח תשמח תרני' בתחלתו בארוכה. ובתו"א (ח, ג): וענין ומהות השמחה שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו (משא"כ תענוג). ואכ"מ.

(40) ראה באופן השאיבה אז – תוס' סוכה ג, ב ד"ה ורבנן. נד, ב ד"ה כגון) שלא היו תוקעין ביו"ט בעת מילוי המים. ובשבת שאבו לפני כניסת השבת (סוכה מח, ב במשנה. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"י ה"ט). וראה שיחת ליל ש"ק ג' דסוכות – למחרת אמירת שיחה זו – תשמ"א.

(41) להעיר שברמב"ם הל' תמידין ומוספין שם לא כתב שהתקיעות בעת מילוי המים לא דחי יו"ט. ובהל' כלי המקדש (פ"ז ה"ו) סתם, ואין תוקעין למלוי המים בשבת. ובחי' שפת אמת לסוכה (נד, א), דמשמע מזה (שלהרמב"ם) תקעו

בפנימיות ה' בזמן הבית, בעת שהאלקות האירה בגלוי ובפנימיות, והעבודה היתה (בעיקר) בכחות הפנימיים;

משא"כ בזמן הגלות⁴⁵, כאשר „אותותינו לא ראינו גו'⁴⁶“, הרי התחלת והקדמת העבודה אינה (כל כך) בכחות הפנימיים, אלא עיקר העבודה והתחלתה היא מצד מסירת נפש (וכחות מקיפים), ובפשטות – אל⁴⁷ יבוש מפני המלעיגים, הוי עז כנמר כו' כנשר כו' כצבי כו' כארי (יותר משכל האדם) – וממילא אינו ניכר ומורגש עתה (כל כך) העילוי והיתרון של הלילה השני דסוכות (שאו ישנה כבר המשכת המקיף בפנימיות ע"י „ולקחתם לכם גו'⁴⁸) על פני הלילה הראשון.

[אלא שמאחר שכל עניני התורה נצחיים הם, על כן בא לידי ביטוי העילוי של שמחת בית השואבה דליל ב' גם בזמן הזה בגודל השמחה גופא – שבלייל ב' מגדילים את השמחה, עד שתהא גדולה מן השמחה של ליל א'; ועד לשמחה באופן כזה, כאילו כל ענין שמחת בית השואבה התחיל בליל ב'].

אבל מהאי טעמא גופא נמצא, שישנו עילוי בשמחת בית השואבה בזמן הזה לגבי שמחת בית השואבה שבזמן הבית:

45 ראה ד"ה קול דודי וד"ה אני ישנה תש"ט. ובכ"מ. לקו"ש ח"ט ע' 73. ועוד.

46 תהלים עד, ט.

47 שכ"ו נצטוונו בהתחלת והקדמת כל דיני דכל חלקי הש"ע – בחלק א' ר"ס א'.

48 ראה סידור רמד, סע"ב ואילך; המשך תרס"ו סד"ה לולב וערבה – שבזמן הזה ההמשכה דלולב אינה כמו בזמן הבית, ולכן אינו דוחה שבת.

דמאחר שגם לפני הקיום ד„ולקחתם“, ישנה – תכף מהרגע הראשון שבליילה הראשון – פעולת סכך הסוכה בבחי' מקיף, שהיא הסיבה לשמחת היר"ט בלילה הראשון⁴² דסוכות – על כן, גם אז שייך הענין דשמחת בית השואבה, שתהי' השמחה משאיבת ובחי' המים, שלמעלה מהשגת השכל.

אלא שכיון שענין הסוכה הוא בבחי' מקיף בלבד, על כן גם השמחה דאז אינה בשלימות, ואינה בגלוי כל כך⁴³.

ודוקא לאחר העבודה דנטילת ד' מינים – „ולקחתם לכם“, המשכת המקיף בפנימיות – אזי שמחת בית השואבה היא במלוא תוקפה, ב„חליל“ (ושאר כלי שיר⁴⁴).

ט. ובוה יובן מה שעכשיו, בזמן הגלות, התחלת שמחת בית השואבה, כמנהג ישראל בכמה מקומות, היא בלילה הראשון של סוכות:

עיקר הענין דהמשכת המקיף

גם ביר"ט – והרי התקיעות בעת מילוי המים הן משום שמחה (רש"י סוכה מח, א ד"ה תקעו).

42 ע"ד שמחה בליל א' דיר"ט קודם הקרבת שלמי שמחה – ראה שאגת ארי' סי' סח. ועוד.

43 וי"ל הביאור (באת"ל שקודם הגזירה דשבות דחליל ביר"ט הייתה שמחת בית השואבה גם בליל ראשון (ראה לעיל הערה 17)) – כי אז האירו המקיפים דסוכות בבחי' קירוב (ראה לקו"ת סוכות פ, ד. ועוד), נ"ד המבואר בלקו"ת (ר"ה נו, ד. ועוד) בענין תק"ש ברה"ש שחל בשבת קודם גזירה דרבה.

44 ע"פ המבואר בפנים יש לומר, דעיקר החידוש בשמחת בית השואבה הי' בזה שהיתה בכלי שיר (שאינם דוחים יר"ט) – כי שמחה בכלי שיר מורה על התלבשות בכלי (ראה סה"מ היש"ת ע' 143. וראה בארוכה שיחת י"ג תמוז תשכ"ט), ע"ד המשכת המקיף בפנימיות.

כשם שמבואר בנוגע לענין המסירת־נפש עצמו, שבזמן הגלות, כאשר גילוי הכחות הפנימיים אינו מצוי (כל כך), כח המסירת־נפש הוא בגלוי יותר מאשר בזמן הבית⁴⁹; "עד"ז

הוא בנוגע לשמחה שמצד עבודה זו – שהיא השמחה דניסוך המים, כנ"ל – שבזמן הגלות זוהי שמחה נעלית יותר, מצד עצם הנפש.

(משיחת ליל ב' דחג הסוכות

– אחרי תפלת ערבית – תשמ"א)

49) ראה מקומות שבהערה 45. מאמרי ד"ה

אין הקב"ה בא בטרוניא (סה"מ קונטרסים ח"ג ע' קיט ואילך. סה"מ אידיש בתחלתו).

